

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Боронос
« ____ » _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

Аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання:
кредитоспроможність, платоспроможність,
ліквідність балансу.

Освітній рівень “Бакалавр”

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Керівник роботи:

_____
(підпис)

Рубанов П. М.

(ініціали, прізвище)

Студент:

_____
(підпис)

Шпота Н. Ю.

(ініціали, прізвище)

Група:

Ф–61/2-7

Суми

2020

ЗАВДАННЯ

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 40 с., 8 рис., 8 табл., 58 джерел.

Мета роботи – дослідження фінансового стану підприємства, аналіз та виявлення проблем фінансової діяльності.

Об'єкт дослідження – результати фінансово-господарської діяльності ПАТ «Київстар» та методика фінансового аналізу його стану.

Методи дослідження – абстрактно-логічний, порівняльний, коефіцієнтний.

Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє оцінити тенденції у його функціонуванні, причини такого стану, визначити шляхи розвитку та реструктуризації підприємства.

Показники фінансових результатів характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства. Зростання прибутку створює базу для самостійного фінансування, розширення виробництва, рішення проблем соціальних і трудових конфліктів. За рахунок прибутку покривається також частина зобов'язань підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами та організаціями.

У першому розділі розглянуті цілі та методи фінансового аналізу, основні його напрямки та принципи та важливість фінансової звітності в аналізі суб'єкта господарювання.

У другому розділі розглянуті показники, які використовуються для аналізу фінансового стану підприємства. Показники розділені на три групи, а саме: показники платоспроможності підприємства, показники кредитоспроможності підприємства та показники ліквідності балансу, проведений коефіцієнтний аналіз фінансового стану компанії за період 2015–2019 р.

У третьому розділі представлені проблеми та ризики фінансової діяльності компанії на основі проведеного аналізу, та рекомендації, що до поліпшення фінансового стану та підтримки фінансової стабільності ПАТ "Київстар".

ФІНАНСОВИЙ   СТАН,   ФІНАНСОВИЙ   АНАЛІЗ,
ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ,   ЛІКВІДНІСТЬ   БАЛАНСУ,
КРЕДИТОСПРОМОЖНІТЬ.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Фінансова звітність, як основа проведення фінансового аналізу	7
1.2 Види, цілі та методи фінансового аналізу	9
1.3 Основні напрями та принципи фінансового аналізу	12
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «КИЇВСТАР»	14
2.1 Загальна характеристика компанії	14
2.2 Метод проведення аналізу платоспроможності, кредитоспроможності, ліквідності балансу компанії	15
2.3 Оцінка платоспроможності, кредитоспроможності, ліквідності бухгалтерського балансу	16
3 ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	22
3.1 Ризики та проблеми фінансової діяльності компанії	22
3.2 Пропозиції що до зміцнення фінансового стану компанії	24
ВИСНОВКИ	28
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	30
ДОДАТОК А Коефіцієнти фінансового стану підприємства	36
ДОДАТОК Б Баланс (Звіт про фінансовий стан)	37
ДОДАТОК В Дебіторська заборгованість компанії	39
ДОДАТОК Г Грошові кошти та їх еквіваленти	40

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Проблема дослідження фінансового стану завжди була актуальною і посідала особливе місце серед напрямків фінансово – економічних досліджень. Особливого значення вона набула при переході нашої держави до ринкової економіки.

За допомогою аналізу розробляється стратегія та тактика підприємства, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви покращення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства. Аналіз фінансового стану дає змогу побачити, яким напрямкам діяльності потрібно приділити увагу і поліпшити їх роботу.

Показники фінансових результатів характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства. Зростання прибутку створює базу для самостійного фінансування, розширення виробництва, рішення проблем соціальних і трудових конфліктів. За рахунок прибутку покривається також частина зобов'язань підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами та організаціями.

Важливим аспектом здійснення діяльності підприємства є раціональне і правильне, а найголовніше ефективне використання фінансових ресурсів які знаходяться в його розпорядженні. Тому турбота про фінанси являється відповідальним моментом для кінцевого результату фінансової діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. В умовах ринкової економіки, це питання має найважливіше значення. Зростання ролі фінансів на підприємстві є характерною рисою та тенденцією в усьому світі, так як в теперішній час в багатьох країнах криза і багато підприємств припиняють своє функціонування. Для підприємців в усьому світі є надзвичайно важливим своєчасно виявити фактори, які впливають на фінансовий стан і за можливості усунути недоліки фінансової діяльності підприємства [23-58]. Основним інструментом для такої оцінки, є фінансовий аналіз за допомогою якого можна об'єктивно оцінити зовнішню та внутрішню фінансову діяльність підприємства.

Мета роботи – дослідження фінансового стану підприємства, аналіз та виявлення проблем фінансової діяльності.

Завдання дослідження, які поставлені та вирішені для досягнення мети роботи:

- розглянуті цілі та завдання фінансового аналізу;
- розглянуті принципи та напрямки аналізу фінансового стану підприємства;
- розглянуті основи методології фінансового аналізу;
- розглянуті показники фінансового стану (показники ліквідності балансу, показники платоспроможності, показники кредитоспроможності), методи їх розрахунку та їх оптимальні значення;
- розраховані коефіцієнтні показники, проведений коефіцієнтний аналіз платоспроможності, кредитоспроможності конкретного підприємства та ліквідності його балансу.

Об'єкт дослідження – результати фінансово-господарської діяльності ПАТ «Київстар» та методика комплексного фінансового аналізу його стану.

Предмет дослідження – фінансовий стан діяльності підприємства, а саме: платоспроможність, кредитоспроможність, ліквідність балансу.

Методи дослідження, які використовувалися в процесі дослідження та обробки матеріалів: абстрактно-логічний, порівняльний, коефіцієнтний.

Структура роботи. Основна частина дипломної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуті цілі та методи фінансового аналізу, основні його напрямки та принципи та важливість фінансової звітності в аналізі суб'єкта господарювання.

У другому розділі розглянуті показники, які використовуються для аналізу фінансового стану підприємства. Показники розділені на три групи, а саме: показники платоспроможності підприємства, показники кредитоспроможності підприємства та показники ліквідності балансу, проведений коефіцієнтний аналіз фінансового стану компанії за період 2015–2019 років.

У третьому розділі представлені проблеми та ризики фінансової діяльності компанії на основі проведеного аналізу, та рекомендації, що до поліпшення фінансового стану та підтримки фінансової стабільності ПАТ "Київстар".

Фактологічна основа роботи складається з матеріалів періодичних видань, навчальних посібників, наукових статей та матеріалів фінансової звітності ПАТ «Київстар» за 2015–2019 роки.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Фінансова звітність, як основа проведення фінансового аналізу

Одним із основних джерел інформації про фінансовий стан суб'єкта господарювання є його фінансова звітність. Звітність кожного підприємства в різних країнах, за умов ринкової економіки ґрунтується на узагальненні та систематизації даних бухгалтерського обліку і є інформаційною базою, що пов'язує суб'єкт господарювання як із звичайними громадянами, так і з партнерами які користуються цією інформацією [14, 19].

Грамотне і уважне вивчення бухгалтерських звітів дає змогу виявити позитивні сторони фінансової ситуації, а також недоліки у роботі підприємства, допомагає визначити шляхи вдосконалення її діяльності. Основою бухгалтерської звітності підприємства є бухгалтерський баланс, який являє собою зведену двосторонню таблицю всіх бухгалтерських рахунків підприємства. У ній відображено його фінансовий стан на день складання в порівнянні з початком звітного року. Таке подання даних в балансі і дає можливість аналізу, зіставлення показників, визначаючи їх зростання або зниження. Звітність яка використовується для аналізу:

- 1) Бухгалтерський баланс.
- 2) Звіт про фінансові результати.
- 3) Звіт про власний капітал.
- 4) Звіт про рух грошовий коштів.
- 5) Заключення аудитора.

Власники підприємства та інші зацікавлені служби не можуть отримати відповіді на всі їхні запитання тільки на основі інформації, представленої в бухгалтерському балансі, їм необхідні додаткові відомості не тільки про залишки, а й про рух господарських засобів і джерел їх формування. це досягається введенням інших форм бухгалтерської звітності. В першу чергу «Звіт про фінансові результати», який містить відомості про поточні фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання за звітний період, тобто відображає основне коло питань, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням прибутку підприємства. У ній відбиваються всі витрати, пов'язані з виробництвом продукції (послуг), і загальна сума надходжень за

продані вироби, надані послуги та інші джерела доходів. Для того щоб об'єктивно оцінити стан підприємства бухгалтерська звітність має відповідати всім вимогам та висвітлювати правдиву інформацію про фінансову діяльність компанії. Основні вимоги до фінансової звітності представлені на рисунку нижче (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 – Вимоги до фінансової звітності

Звіт про фінансові результати є найважливішим джерелом інформації для аналізу показників рентабельності фірми, рентабельності реалізованої продукції, рентабельності виробництва продукції, визначення величини чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, та інших показників [24, 25]. Таким чином, можна сказати, що для того щоб більш точно і достовірно визначити фінансовий стан підприємства, необхідно досконально вивчити всю фінансову звітність належить підприємству. Аналіз проведений саме за даними фінансової звітності ПАТ «Київстар» (табл. Б.1). Так як саме фінансова звітність містить відомості для фінансового аналізу компанії.

1.2 Види, цілі та методи фінансового аналізу

Фінансовий аналіз націлений на отримання ключових параметрів, дає всебічну і об'єктивну оцінку фінансового стану компанії. У методиці фінансового аналізу можна виділяти три пункти, тісно пов'язані між собою:

- 1) Аналіз фінансового стану.
- 2) Аналіз фінансових результатів підприємства.
- 3) Аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності [14, 18].

При використанні різних видів аналізу необхідно враховувати різноманітні фактори:

- 1) Ефективність застосовуваних методів планування і контролю.
- 2) Достовірність бухгалтерської звітності.
- 3) Використання різних варіантів обліку активів і зобов'язань.
- 4) Рівень диверсифікації господарської діяльності та ін [20].

Активно розвинуте ринкове середовище дуже швидко змінює характеристики і методи функціонування бізнесу на світовій арені. Такі зміни торкнулися практично всіх видів діяльності, але особливо відбилися на комерційній, виробничо-господарській і соціальній [14]. В такій ситуації важливо розуміти які задачі поставлені при ході аналізу фінансової діяльності компанії. Задачі аналізу фінансової діяльності компанії:

1) На основі вивчення причинно-наслідкового зв'язку між різними показниками виробничої, комерційної та фінансової діяльності дати оцінку виконання плану по надходженню фінансових ресурсів і їх використання з позиції фінансового стану підприємства.

2) Прогнозування можливих фінансових результатів, економічної рентабельності, виходячи з реальних умов господарської діяльності і наявності особистих і залучених ресурсів, розробка моделей фінансового стану при різних варіантах використання ресурсів.

3) Розробка конкретних заходів направлених на більш ефективне використання фінансових ресурсів і укріплення фінансового стану підприємства [20].

Існують кілька видів фінансового аналізу в залежності від ряду ознак. З огляду та терміни та цілі проведення виділяють 3 види аналізу які представлені на схемі нижче (рис. 1.2).

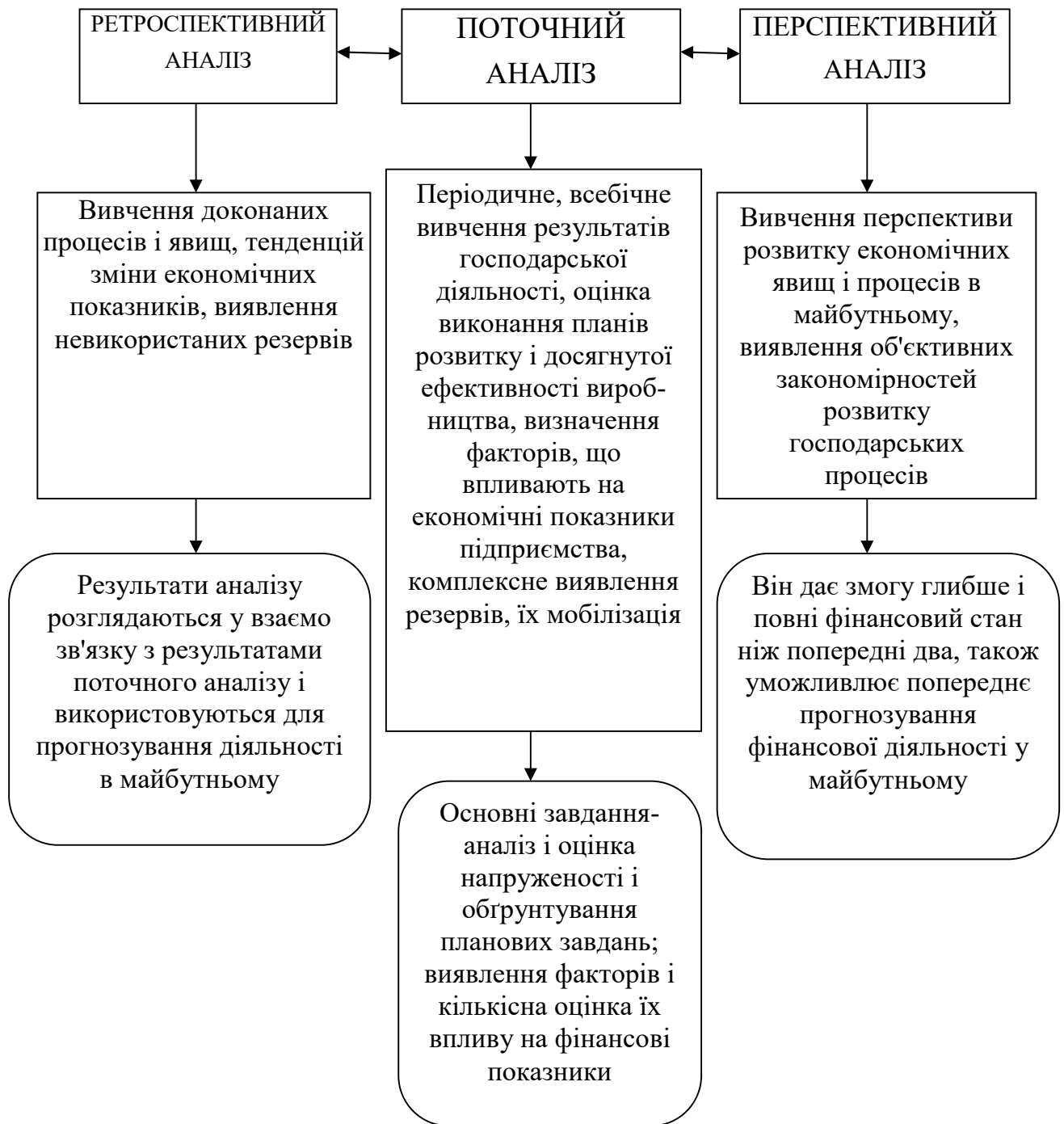

Рисунок 1.2 – Класифікація видів аналізу суб'єкта господарювання

В цій роботі буде застосовано ретроспективний аналіз за для вивчення та розгляду окремих фінансових операцій, а саме будуть взяті до уваги такі окремі показники як: кредитоспроможність, платоспроможність та ліквідність балансу.

За організаційними формами проведення розрізняють внутрішній та зовнішній аналіз (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Показники оцінки зовнішнього та внутрішнього аналізу

№ п.п.	Внутрішній аналіз	Зовнішній аналіз
1.	Майно і капітал	Прибуток і рентабельність
2.	Фінансова стійкість та стабільність	Ефективність використання позикового капіталу
3.	Ділова активність	Ліквідність балансу і платоспроможності
4.	Динаміка прибутку	Експрес-діагностика фінансового стану
5.	Кредитоспроможність.	Рейтингові оцінки емітентів
6.	Ефективність використання фінансових ресурсів	-
7.	Ліквідність та платоспроможність	-
8.	Комплексна оцінка	-

У сучасній практиці існують певні методи аналізу фінансового стану, які ґрунтуються на використанні різних абсолютних і відносних показників, що дають можливість не тільки проводити аналіз статей балансу, а й порівнювати підприємства всередині галузі, а також підприємства однієї галузі з підприємствами іншої [21]. Таке зіставлення має проводитися не тільки за звітний період, а й за ряд років. Якість проведеного фінансового аналізу залежить, по-перше, від обґрунтованості методів аналізу, по-друге, від повноти, достовірності і якості використовуваної інформації. Існують такі методи проведення аналізу (рис. 1.3).

Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок певних коефіцієнтів підприємства, які показують як впливають певні фактори на його фінансовий стан. Саме за допомогою коефіцієнтного методу буде проведений аналіз ПАТ «Київстар».

Найчастіше фінансовий аналіз проводиться за допомогою рейтингової оцінки, коли розраховуються окремі показники, які переводяться в бали; крім цього, кожен показник або група показників мають свій вага. При проведенні рейтингової оцінки якість аналізу залежить від того, наскільки обґрунтована бальна оцінка конкретного показника, наскільки точним є вага набагато показника або групи показників [1, 9].

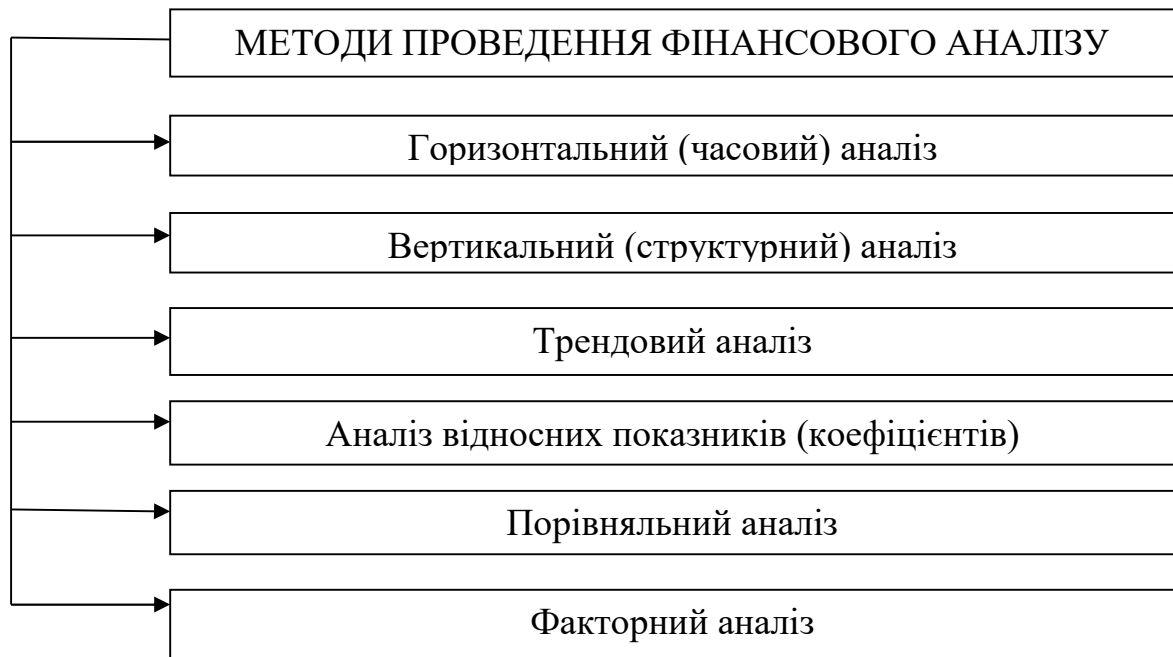

Рисунок 1.3 – Методи проведення фінансового аналізу

1.3 Основні напрями та принципи фінансового аналізу

Аналіз фінансового стану підприємства являє собою аналіз даних фінансової звітності і грає важливу роль, оскільки інформація, що міститься в ній, є основою для прийняття рішень по інвестиційної, фінансової та операційної діяльності підприємства [24, 25]. Отже можна виділити декілька напрямків аналізу фінансово-економічної діяльності суб'єкта господарювання (рис. 1.4).

Зміст фінансового аналізу представляється як цілеспрямована діяльність, що складається в розпізнаванні всіх показників і алгоритмів. Вона дозволяє дати певну характеристику фактами господарської діяльності підприємства (минулим і очікуваним), а також систематизувати варіанти можливих дій. Комплексний аналіз являє собою всебічний аналіз, що ставить єдину мету для всіх використовуваних показників і суб'єктів у взаємозв'язку. За результатами проведеного комплексного аналізу приймаються стратегічні рішення, виходячи з методів перспективного аналізу і повного розуміння ситуації на підприємстві [20, 21].

Фінансовий аналіз, як і будь який інший регулюється системою принципів його проведення та контролює процедурну сторону його методики і методології. В таблиці нижче представлені принципи та їх зміст (табл. 1.2).

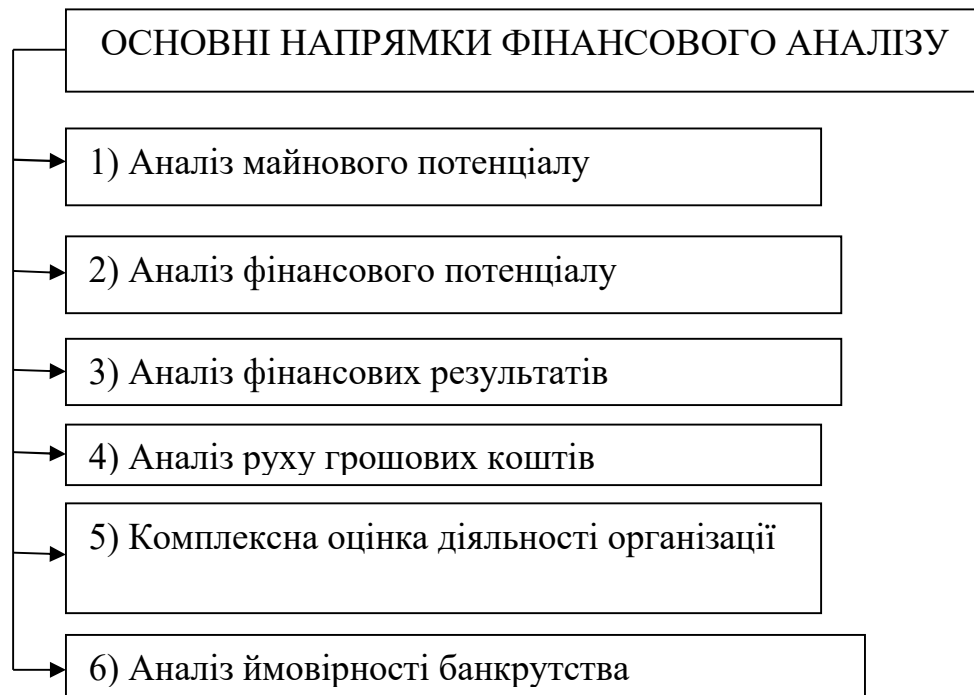

Рисунок 1.4 – Основні напрямки фінансового аналізу

Таблиця 1.2 – Принципи проведення фінансового аналізу

Принцип	Зміст принципу
Конкретність	Аналіз ґрунтується на реальних даних, результати аналізу є конкретними і кількісними
Комплексність	Всебічно вивчається економічне явище або процес для його об'єктивної оцінки
Системність	Економічні явища вивчаються у взаємозв'язку один з одним, а не ізольовано
Регулярність	Аналіз проводиться постійно через заздалегідь певні проміжки часу
Об'єктивність	Економічні явища вивчаються критично і безперестанку, виробляються обґрунтовані висновки
Дієвість	Результати аналізу придатні для використання в практичних цілях
Співставлення	Дані і результати аналізу повинні бути порівняні один з одним
Науковість	При проведенні аналізу слід керуватися науково обґрунтованими методами і процедурами

Отже, аналіз фінансового стану підприємства являє собою аналіз даних фінансової звітності і грає важливу роль, оскільки інформація, що міститься в ній, є основою для прийняття рішень по інвестиційної, фінансової та операційної діяльності підприємства.

2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «КИЇВСТАР»

2.1 Загальна характеристика компанії

Приватне акціонерне товариство «Київстар» (далі – «Київстар» або «Компанія») було створено та зареєстровано відповідно до законодавства України 3 вересня 1997 року [16].

Діяльність Компанії включає проектування, будівництво та експлуатацію мережі стільникового зв'язку в Україні, а також надання широкого спектру послуг мобільного зв'язку та послуг домашнього Інтернету в Україні [16].

Юридична адреса Компанії: Дегтярівська, 53, Київ, 03113, Україна. Головний офіс Компанії розташований за юридичною адресою, що також є основним місцем здійснення діяльності Компанії. Компанія має Головний офіс у Києві. Станом на 31 грудня 2019 року та 2018 року акціонери та, відповідно, їхні частки в капіталі Компанії представлені в 2.1 [16].

Таблиця 2.1 – Частки компанії станом на 31 грудня 2019 року

Акціонер	Частка участі	Кількість акцій
VEON Holdings B.V. (Нідерланди)	73,804%	13 094 562
VEON Ltd. (Бермудські острови)	0,004%	700
Викуплені власні акції	26,192%	4 647 127
Разом	100%	17742389

Вартість матеріалів, трафіку та інші прямі витрати включають послуги доступу до мережі, роумінгу і з'єднання, надані компаніями, що перебувають під спільним контролем, та іншими пов'язаними сторонами. Грошові кошти та їх еквіваленти (табл. Г.1). Торгова кредиторська заборгованість перед компаніями, що перебувають під спільним контролем, та іншими пов'язаними сторонами, включає заборгованість за послуги доступу до мережі, роумінгу і з'єднання. Торгова кредиторська заборгованість перед пов'язаними сторонами є безпроцентною та погашається в ході звичайної господарської діяльності [16].

Станом на 31 грудня 2019 року та 31 грудня 2018 року Компанія має інвестиції у дві дочірні компанії, що знаходяться в її повній власності, – Товариство з обмеженою відповідальністю «Старавто» та Товариство з обмеженою відповідальністю «СтарМані» [16].

Материнською компанією Компанії є компанія VEON Ltd. зі штаб-квартирою у м. Амстердам, Нідерланди.

2.2 Метод проведення аналізу платоспроможності, кредитоспроможності, ліквідності балансу компанії

Одним з основних методів фінансового аналізу є коефіцієнтний метод. Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок певних коефіцієнтів підприємства, які показують як впливають певні фактори на його фінансовий стан. Недоліком такого методу можна вважати трудомісткість. [4, 1, 9].

В ході роботи розраховані і проаналізовані такі коефіцієнти:

1) Коефіцієнт поточної ліквідності дає нам змогу перевірити, чи можуть всі активи з періодом оборотності менше одного року покривати зобов'язання з періодом погашення менш одного року. Нормативне значення - $K_{пл} \geq 2$.

2) Коефіцієнт швидкої ліквідності є індикатором можливості погасити поточні зобов'язання під час виникнення критичної ситуації. Нормативне значення - $K_{шл} \geq 0,5$.

3) Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує тільки найбільш ліквідну частину оборотних активів і показує, яку частину зобов'язань підприємство може погасити моментально за свої гроші. Нормативне значення - $K_{ал} \geq 0,5$.

4) Коефіцієнт платоспроможності визначає відсоток фінансового ризику, тобто ймовірність банкрутства компанії. Нормативне значення - 0,25 - 0,35.

5) Коефіцієнт маневреності характеризує ту частину власного капіталу підприємства, яка є джерелом покриття його поточних активів. Нормативне значення – 0,1 і вище.

6) Коефіцієнт забезпеченості є індикатором здатності компанії фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. Нормативне значення – 0,1 і вище.

7) Проміжний коефіцієнт покриття критичної ліквідності порівнює найбільш ліквідних засобів, швидкоореалізуємих активів з поточними зобов'язаннями і терміновими пасивами. Нормативне значення - 0,7 – 0,8 [21,9].

Порядок розрахунку коефіцієнтів фінансового стану компанії (табл. А.1).

Для повної оцінки ліквідності балансу компанії необхідно згрупувати активи та пасиви балансу за певними характеристиками (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Групи активів та пасивів балансу

Група активів:	Характеристика	Група пасивів:	Характеристика
A1 – Високо - ліквідні активи	Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	П1 – найбільш Термінові	Поточна кредиторська заборгованість.
A2 – Швидко - ліквідні активи;	Дебіторська заборгованість, що буде погашена за умовами договорів	П2-Коротко-строкові	Короткострокові кредити банків.
A3 – Повільно -ліквідні активи;	Запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів	П3– Довгострокові	Довгострокові зобов'язання і забезпечення
A4 – Важко - ліквідні активи.	Необоротні активи утримувані для продажу та групи вибуття.	П4 – Постійні	Зобов'язання перед власниками, формування власного капіталу та зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утриманими для продажу та групами вибуття.

Для правильного визначення ліквідності складають підсумки по групах активів та пасивів та порівнюють. Баланс буде вважатися ліквідним за умови дотримання певних співвідношень між групами активів і зобов'язань.

2.3 Оцінка платоспроможності, кредитоспроможності, ліквідності бухгалтерського балансу

Аналіз ліквідності балансу підприємства є одним з найважливіших компонентів фінансового аналізу в цілому, так як при такому аналізі вивчається співвідношення активу з пасивом балансу. Шляхом аналізу ліквідності можна визначити зможу підприємства вчасно сплачувати свої зобов'язання та визначити ефективність використання фінансових ресурсів компанії та його майна [9].

Почнемо оцінку ліквідності балансу компанії зі співставлення даних активу та пасиву за період 2015 – 2019 років (табл. 2.3, табл. 2.4).

Таблиця 2.3 – Аналіз ліквідності балансу станом на кінець 2015 -2019 років.

Ранжування активу балансу	Кінець 2015 р.	Кінець 2016 р.	Кінець 2017 р.	Кінець 2018 р.	Кінець 2019 р.
Високоліквідні активи (A1)	3820117	3419008	5348387	5360713	898072
Швидколіквідні активи (A2)	4253940	5273582	1266681	996451	844178
Повільноліквідні активи (A3)	433785	158571	2672544	723592	164017
Важколіквідні активи (A4)	13458886	12192112	12822957	18326480	22483139

Таблиця 2.4 – Аналіз ліквідності балансу за період 2015 – 2019 років

Ранжування пасиву балансу	Кінець 2015 р.	Кінець 2016 р.	Кінець 2017 р.	Кінець 2018 р.	Кінець 2019 р.
Найтерміновіші зобов'язання (П1)	2485948	2090175	2955814	3033909	3908043
Короткострокові пасиви (П2)	4569764	3306888	2597900	1976646	7075946
Довгострокові пасиви (П3)	189865	215479	310855	342276	2510553
Постійні пасиви (П4)	15764320	12457223	17125031	16735315	13660357

Аналізуючи таблиці 2.3 та 2.4 сформовано таблицю співвідношення отриманих результатів (табл. 2.5). За умовою співвідношення якщо не виконується одна із умов, то підприємство не є абсолютно ліквідним.

Таблиця 2.5 – Співставлення результатів аналізу ліквідності балансу

Умова стійкої ліквідності	Результат на кінець 2015 р.	Результат на кінець 2016 р.	Результат на кінець 2017 р.	Результат на кінець 2018 р.	Результат на кінець 2019 р.
$A1 \geq P1$	$A1 \leq P1$	$A1 \geq P1$	$A1 \geq P1$	$A1 \geq P1$	$A1 \leq P1$
$A2 \geq P2$	$A2 \leq P2$	$A2 \geq P2$	$A2 \leq P2$	$A2 \leq P2$	$A2 \leq P2$
$A3 \geq P3$	$A3 \geq P3$	$A3 \leq P3$	$A3 \geq P3$	$A3 \geq P3$	$A3 \leq P3$
$A4 \leq P4$	$A4 \leq P4$	$A4 \leq P4$	$A4 \leq P4$	$A4 \geq P4$	$A4 \geq P4$

Аналізуючи таблицю співставлення результатів (табл. 2.5) можемо зробити деякі висновки.

За поданими вище даними, ми можемо сказати, що баланс підприємства на кінець 2018 року має часткову ліквідність. Так як малоліквідні активи не можуть замінити високоліквідні, то компенсація однієї групи активів іншою, може відбутися лише у вартісній величині. В такому разі надмірна кількість активів одної групи покриває нестачу іншої. Ми бачимо, що результати минулих років значно кращі ніж ті, що ми маємо на сьогоднішній день. У нашому випадку ми можемо спостерігати, що результат на кінець 2019 року повністю відхиляється від умовного значення. Такі різкі зміни можна пояснити низкою об'єктивних причин, які стали на заваді хорошого результату компанії в 2019 році. Одними з таких причин є зміна облікової політики, збільшення частки дебіторської заборгованості, ситуація з пандемією та навіть політичні зміни в країні. Та навіть не зовсім позитивний результат, на думку керівництва, не є вагомою причиною вважати фінансовий стан підприємства не стабільним.

Більш широко розглянути і проаналізувати ліквідність можна за допомогою низки коефіцієнтів (табл. А.1). Коефіцієнти розраховуються за даними фінансової звітності компанії.

Одним з таких коефіцієнтів є коефіцієнт абсолютної ліквідності – визначається як відношення найліквідніших активів до суми кредиторської заборгованості та короткострокових кредитів [9, 18]:

$$\text{Кал}_{2015} = \frac{4253940}{2485948 + 4569764} = 0,58.$$

$$\text{Кал}_{2016} = \frac{3419008}{2090175 + 3306888} = 0,14$$

$$\text{Кал}_{2017} = \frac{5348387}{2955814 + 2597900} = 0,96.$$

$$\text{Кал}_{2018} = \frac{5360713}{3033909 + 1976646} = 1,06.$$

$$\text{Кал}_{2019} = \frac{898072}{3908043 + 7075946} = 0,08.$$

Коефіцієнт поточної ліквідності розраховується (покриття) – розраховується як відношення всіх оборотних засобів до суми термінових зобов'язань [9, 18]:

$$\text{Кпл}_{2015} = \frac{5244567}{2485948 + 4569764} = 0,72.$$

$$\text{Кпл}_{2016} = \frac{5415858}{2090175 + 3306888} = 0,22.$$

$$К_{пл}_{2017} = \frac{8928856}{2955814 + 2597900} = 1,6.$$

$$К_{пл}_{2018} = \frac{6553846}{3033909 + 1976646} = 1,3.$$

$$К_{пл}_{2019} = \frac{1910465}{3908043 + 7075946} = 0,17.$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності – визначається як відношення різниці оборотних активів і запасів до суми поточних зобов'язань [9,18]:

$$К_{шл}_{2015} = \frac{6318098 - 70044}{5643142} = 1,17.$$

$$К_{шл}_{2016} = \frac{5415858 - 50858}{4935268} = 1,08.$$

$$К_{шл}_{2017} = \frac{8928856 - 49778}{4315927} = 2,05.$$

$$К_{шл}_{кін}_{2018} = \frac{6553846 - 61814}{7802735} = 0,83.$$

$$К_{шл}_{кін}_{2019} = \frac{1910465 - 65974}{8222694} = 0,22.$$

Для того щоб об'єктивно проаналізувати та оцінити результати проведених коефіцієнтних розрахунків, отримані дані доцільно буде представити у вигляді графіку (рис. 2.1).

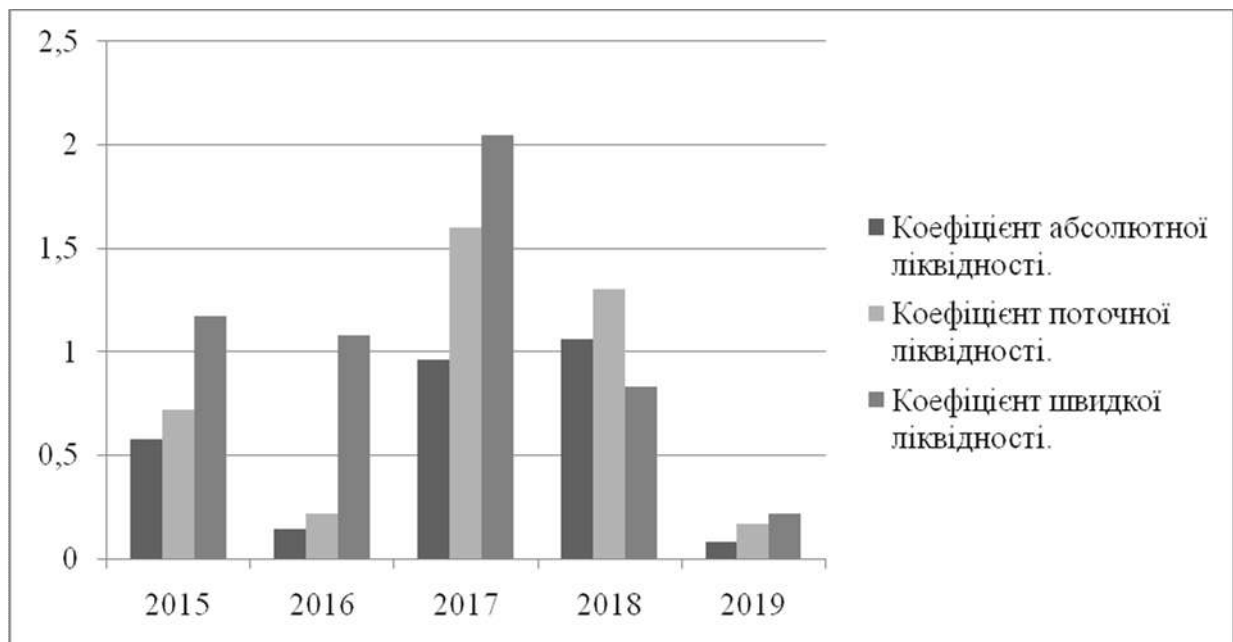

Рисунок 2.1 – Динаміка коефіцієнтів ліквідності за даними станом на кінець 2015–2019 років

Проаналізувавши динаміку коефіцієнтів ліквідності можна зробити певні висновки. Нормативний показник коефіцієнта абсолютної ліквідності – $Кал \geq$

0,5. Це показує що з 2015 по 2018 роки не включаючи 2016 рік, в якому спостерігається значний спад коефіцієнтів, частка поточної заборгованості могла бути погашена в найближчий час, а от в 2019 році цей показник становить 0,08, це не відповідає нормативному значенню.

Нормативне обмеження коефіцієнта поточної ліквідності – $K_{пл} \geq 2$. Ми бачимо, що показники всіх аналізуючи років в тій чи іншій мірі не відповідають нормативному значенню., а це значить, що поточні активи компанії не в змозі покрити короткострокові зобов'язання.

Нормативне значення показника коефіцієнта швидкої ліквідності – $K_{шл} \geq 0,5$. Ми бачимо, що на кінець 2019 показник не відповідає нормі, це означає, що підприємство втратило змогу вчасно погашати свої короткострокові зобов'язання високоліквідними активами на відміну від попередніх років, показники яких давали найкращі результати.

Кредитоспроможним суб'єкт господарювання вважається тоді, коли для отримання кредиту є наявність всіх передумов та гарантії вчасного його повернення.

Коефіцієнт платоспроможності визначає відсоток фінансового ризику, тобто ймовірність банкрутства компанії [21,15]:

$$K_{п2015} = \frac{13008785}{6730055} = 1,93$$

$$K_{п2016} = \frac{12457223}{4935268} = 2,52.$$

$$K_{п2017} = \frac{1725031}{4315927} = 0,39$$

$$K_{п2018} = \frac{167353315}{8146011} = 2,05.$$

$$K_{п2019} = \frac{13660357}{10733247} = 1,27.$$

Для визначення кредитоспроможності ПАТ «Київстар» було проведено розрахунки взявши до уваги певну систему коефіцієнтів кредитоспроможності підприємства (табл. А-1).

Для того щоб об'єктивно проаналізувати та оцінити результати проведених коефіцієнтних розрахунків, отримані дані доцільно буде представити у вигляді графіку (рис. 2.2).

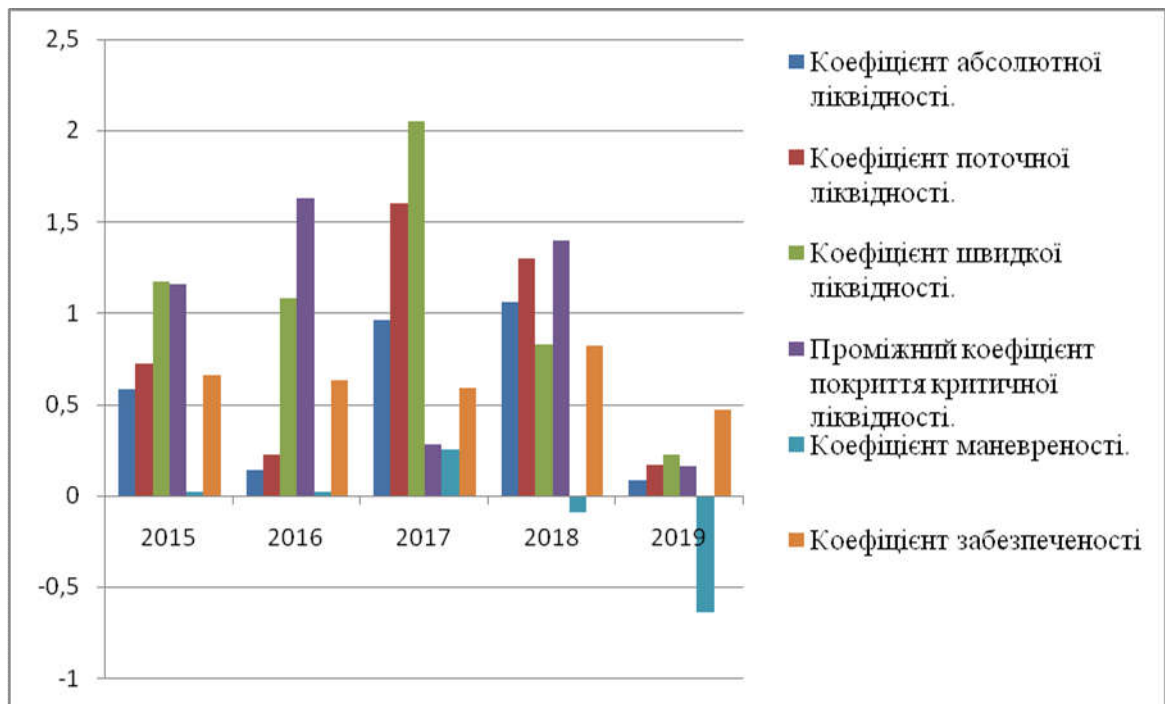

Рисунок 2.2 – Діапазон коливання показників кредитоспроможності компанії за період 2015 – 2019 років

За даними діаграми можна зробити наступні висновки. Проміжний коефіцієнт покриття критичної ліквідності, нормативний коефіцієнт якого повинен бути 0,7 – 0,8, в нашому випадку за 2015 по 2019 роки дорівнює відповідно 1,16, 1,63, 0,28, 1,4, 0,16. Виходячи з цього можемо сказати, що найнижчими показниками є значення 2017 та 2019 років. Це означає, що підприємство в ці роки не в стані було погасити свої зобов'язання, якщо це було потрібно. Також на рисунку дуже чітко видно коливання коефіцієнту маневреності значення якого 0,02, 0,02, 0,25, -0,09, -0,64 при нормативному значенні не менше 0,5.

Виходячи з цього можна сказати, що гнучкість використання власних коштів при кризових ситуаціях, якщо такі є, взагалі відсутня. Що до коефіцієнту забезпеченості, то значення 0,66, 0,63, 0,59, 0,82, 0,47 при нормативному значенні 0,1 і вище, мають дуже високі показники по всім рокам, які коливаються в діапазоні 0,47-0,82. Це означає, що компанія здатна фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. В нашому випадку підприємство має достатню частку активів, тому ми можемо сказати, що воно в стані покрити всі свої зобов'язання в короткий термін. А значить є платоспроможним.

3 ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

3.1 Ризики та проблеми фінансової діяльності компанії

В результаті проведеного аналізу можна сказати, що фінансова діяльність ПАТ «Київстар» стикнулася з певними проблемами наприкінці 2019 року, а саме з проблемою зменшення ліквідності балансу.

У процесі формування виручки задіяні різноманітні комплексні системи білінгу та інші системи операційної підтримки, що призводить до зростання ризику, пов'язаного із наявністю облікованої виручки.

У процесі утворення виручки компанії приймають участь багато комплексних систем операційної підтримки, що в свою чергу призводить до до росту ризику пов'язаного з наявністю облікової виручки.

Так як компанія здійснює інвестиції в нематеріальні активи та основні засоби, то доцільно було б тестувати ці активи на зменшення корисності. Таке тестування проводиться за потреби або раз у рік.

Існують такі чинники які впливають на предмет зменшення корисності активів компанії:

- 1) Різке падіння ринкових цін.
- 2) Значне не виконання показників операційної діяльності, беручи до уваги прогнозовані результати операційної діяльності.
- 3) Значні зміни в стратегії планування бізнесу компанії або у використанні активів, не беручи до уваги ті активи, які були ліквідовані, пошкоджені або зняті з експлуатації, негативний вплив економічних тенденцій та надзвичайно великі витрати у розробці цих активів [11, 10].

Окрім вище зазначених проблем, негативні тенденції, як в Україні так і на світовому ринку, спричинені епідемією COVID-19, вже вплинули на діяльність Компанії. Керівництво компанії розглядає цю подію, як некоригуючу подію після дати балансу.

За прогнозами керівництва, ситуація з пандемією може призвести до втрати великої частини доходів, в наслідок скорочення вихідного трафіку у роумінгу на усій території Європи, Російській Федерації та США, затримки або повного зупинення постачання ключових продуктів з Китаю, таких як:

- 1) Фільтри для діапазону 900 МГц.

2) Смартфонів для торгівлі по всій території країни [15].

Ця ситуація максимально не стабільна, і передбачити майбутні наслідки майже не можливо. Але керівництво компанії продовжує вживати певних заходів, для мінімізації негативних наслідків та проводить моніторинг можливого впливу сьогоденної ситуації.

Крім ситуації з епідемією, кожна компанія має низку певних ризиків з якими зіштовхується в процесі своєї діяльності. ПАТ «Київстар» також має ризики такі як:

- 1) Податковий ризик.
- 2) Ринковий ризик.
- 3) Ризик ліквідності.
- 4) Кредитний ризик [3, 7].

Компанії притаманний саме кредитний ризик від фінансової та операційної діяльності (перш за все, за торговельною дебіторською заборгованістю) включаючи операції з іноземною валютою, депозити як в банках так і в інших фінансових установах та інші фінансові інструменти. Фінансові інструменти, які можуть призвести до збільшення кредитного ризику компанії, включають в себе:

- Кошти в банках.
- Короткострокові депозити.
- Торгову та дебіторську заборгованість.

Показники, які характеризують кредитний ризик Компанії (представлені в таблиці 3.1), показують, що цей ризик зріс до свого дворічного максимуму наприкінці 2019 року [16].

Таблиця 3.1 – Склад кредитного ризику ПАТ «Київстар»

Показник	2018 рік	2019 рік
Грошові кошти та їх еквіваленти (крім грошових коштів у касі)	5 201 943	898 072
Торгова та інша дебіторська заборгованість	909 939	724 294
Всього	6 111 882	1 622 366

Кожна компанія також має певний податковий ризик. Тому у випадках коли ризик відсотку ресурсів є вірогідним, компанія нараховує певні резерви, спираючись на прогнози і оцінки керівництва.

Також одним із важливих ризиків для компанії є ризик ліквідності. ПАТ «Київстар» проводить моніторинг строків погашення зобов'язань та аналіз активів і планує свою ліквідність, дивлячись на очікувані строки погашення тих чи інших фінансових інструментів. За рахунок грошових коштів від операційної діяльності компанії задовольняються потреби в короткостроковій та довгостроковій ліквідності.

3.2 Пропозиції що до зміцнення фінансового стану компанії

Для встановлення стабільного фінансового стану підприємства і для його ефективного функціонування необхідно провести ряд заходів, які допоможуть підприємству вирішити фінансові труднощі. Незважаючи на те, що ПАТ «Київстар» є досить великою фірмою, проблеми з фінансовим станом мають місце бути. Причиною тому може послужити те, що на ринку досить конкурентів з більш дешевими товарами-аналогами, в нашому випадку послугами також, та станом на сьогоднішній день на фінансовий стан компанії широко вплинула пандемія.

Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства представлені на рисунку 3.1 [3, 6].

ПАТ «Київстар» повинне адаптуватися до змін в системі світової економіки, а керівництво компанії має розвивати нові аспекти своєї діяльності, звертаючи увагу на світові тенденції.

Спираючись на досвід компаній провідних країн світу та аналізуючи ринок конкурентів, що до удосконалення та поліпшення фінансового стану підприємства, будуть доцільні такі пропозиції:

1) Впровадження нових технологій, технічного, програмного забезпечення, яке б дало змогу мінімізувати витрати часу на задоволення потреб покупця послуг (підключення чи відключення тарифів мобільного зв'язку, консультації споживачів та ін..).

2) Перерозподіл діапазону високих частот, за для швидшого розгортання 4G, тобто поліпшення доступу споживачам до мобільного інтернету.

3) Розробка нових або вдосконалення і оптимізація вже існуючих продуктів, за для залучення нової і утримання існуючої аудиторії споживачів.

4) Впровадження нової кадрової та облікової політики.

5) Поліпшення відносин з клієнтами шляхом акційних пропозицій, знижок не тільки в межах рекламної компанії, а й по за нею.

Рисунок 3.1 – Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства

Є ще один ефективний шлях до поліпшення фінансової діяльності компанії, це або рефінансування дебіторської заборгованості або оптимізація її обсягів. Для більш точного уявлення про обсяги дебіторської заборгованості візьмемо до уваги дебіторську заборгованість станом на 31 грудня 2019 року (табл. В.1) . Щоб оптимізувати обсяги дебіторської заборгованості керівництво має обрати найбільш доцільні форми розрахунків зі споживачами продукту та строки платежів [7]. Навіть якщо обсяги дебіторської заборгованості масштабні, буде правильним рішення надати відстрочки платежів споживачам, так як за рахунок цього будуть збільшуватися обсяги продажу продукту, а значить і прибуток компанії. Але йдучи таким шляхом, може виникнути ризик пов'язаний з залучення короткострокових кредитів та виникненням додаткового обсягу витрат, до якого компанія може бути не готовою.

Також одним з ефективних шляхів покращення фінансового стану може бути мобілізація внутрішніх резервів компанії яка представлена на схемі нижче (рис. 3.2).

Рисунок 3.2 – Мобілізація внутрішніх резервів компанії

Внутрішні резерви включають в себе:

- 1) Явні резерви.
- 2) Приховані резерви [5].

Приховані резерви являють собою частину капіталу, що не відображається в бухгалтерському балансі.

Для виявлення явних резервів потрібно здійснити ліквідацію:

- Втрат окремих видів ресурсів.
- Перевищення норм їх витрачання.

Для підтримки фінансової стійкості компанії можна запропонувати систему заходів яка включає в себе:

- 1) постійний моніторинг як внутрішньої діяльності компанії, так і зовнішньої;
- 2) розробку планів та прогнозування виникнення проблемних ситуацій;
- 3) розробку і впровадження заходів що до мінімізації зовнішніх негативних чинників;
- 4) розробка планів вирішення можливих кризових ситуацій;
- 5) готовність прийняття нестандартних та ризикових рішень (якщо є така можливість);
- 6) активізацію інноваційної складової розвитку для збільшення довгострокового потенціалу і прибутковості діяльності на основі створення конкурентних переваг [12], підвищення конкурентоспроможності компанії на фондовому ринку і підвищення її вартості [2, 13, 17];

7) оптимізацію структури капіталу підприємства на основі методу вартісного розриву (різниці фактичного еталонного значення середньозваженої вартості капіталу) з урахуванням життєвого циклу компанії [8];

8) жорсткий контроль за виконанням заходів, інформування та координація учасників процесу.

Виходячи з цього керівництву необхідно проводити постійний моніторинг фінансово-економічної діяльності компанії, посилювати норми контролю та приймати рішення спираючись на досвід конкурентів та прогнози спеціалістів, так як моніторинг та прогнозування є ще одним напрямом поліпшення фінансового стану компанії.

ВИСНОВКИ

Отже, в ході проведення аналізу фінансової діяльності ПАТ «Київстар» були розраховані та оцінені коефіцієнтні показники ліквідності балансу, платоспроможності та кредитоспроможності компанії на основі даних її фінансової звітності. За допомогою розрахунків та аналізу показників були виявлені слабкі сторони, проблеми та ризики фінансової діяльності компанії.

Проаналізувавши динаміку коливання коефіцієнтних показників фінансової діяльності за останні 5 років можна сказати, що критичною точкою не стабільного фінансового стану став кінець 2019 року. Це зумовлено не тільки внутрішньою політикою компанії, а й критичною ситуацією пандемії в усьому світі, так як, основним постачальником продукту компанії був Китай, який зупинив поставки товару на поки що не визначений термін.

Так як основна виручка компанії надходить від надання послуг мобільного зв'язку, то вона має багато контрактних абонентів та абонентів передплаченого зв'язку. Виручку від одноразової плати за послуги або підключення до мережі компанії визнають доходами майбутніх періодів та відображають у прибутку та збитку протягом періодів. За даними оцінки станом на 1 січня 2019 року, період відносин з контрактними абонентами дорівнює 82 місяцям та з абонентами передплачених послуг – 54 місяці (у 2018 році – 105 місяців та 56 місяців, відповідно). У результаті зміни у вищевказаних облікових оцінках, починаючи з 1 січня 2019 року, прибуток до оподаткування компанії за 2019 рік зріс на 14,340 тисячі гривень.

В ході роботи виявлено, що керівництво має розроблену кредитну політику, і потенційні кредитні ризики постійно відслідковують. Оцінку ризику здійснюють за всіма замовниками, які кредитуються на суму, що перевищує певний ліміт. Кредитний ризик, що виникає за фінансовими операціями, знижується шляхом диверсифікації, вибору контрагентів виключно з високим кредитним рейтингом та шляхом встановлення лімітів сукупного кредитного ризику за кожним контрагентом.

Кредитний ризик компанії відслідковують та аналізують у кожному конкретному випадку, можна казати, що кредитний ризик адекватно відображений у резервах на покриття збитків від зменшення корисності активів.

Виходячи з результатів аналізу були запропоновані заходи, щодо поліпшення фінансової діяльності та шляхи підтримки фінансової стійкості компанії:

- 1) постійний моніторинг як внутрішньої діяльності компанії, так і зовнішньої;
- 2) розробку планів та прогнозування виникнення проблемних ситуацій;
- 3) розробку і впровадження заходів що до мінімізації зовнішніх негативних чинників;
- 4) розробка планів вирішення можливих кризових ситуацій;
- 5) готовність прийняття нестандартних та ризикових рішень (якщо є така можливість);
- 6) активізацію інноваційної складової розвитку для збільшення довгострокового потенціалу і прибутковості діяльності на основі створення конкурентних переваг, підвищення конкурентоспроможності компанії на фондовому ринку і підвищення її вартості;
- 7) оптимізацію структури капіталу підприємства на основі методу вартісного розриву (різниці фактичного еталонного значення середньозваженої вартості капіталу) з урахуванням життєвого циклу компанії;
- 8) жорсткий контроль за виконанням заходів, інформування та координація учасників процесу.

Ми можемо також сказати, що підприємство має достатню частку активів, а це означає, що воно в змозі покрити всі свої зобов'язання в короткий термін, а значить є платоспроможним.

Також одним з ефективних шляхів покращення фінансового стану може бути мобілізація внутрішніх резервів компанії.

В процесі своєї виробничо-господарської діяльності компанії потрібно орієнтуватися на власні джерела, це приводить до зміцнення його стабільності та підвищення фінансової незалежності.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємства. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України / І. А. Бержанір – 2016. – 156 с.
2. Вартісно-орієнтоване управління підприємствами на основі стейкхолдерського підходу [Текст]: звіт про НДР(остаточний)/ кер. О.О. Захаркін. – Суми: СумДУ, 2018. – 79 с. – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/73046>
3. Готра В. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення [Текст] / В. В. Готра, В. В. Ріпич, А. В. Дячок // Економіка і суспільство. – 2017. – №8. – С. 219–223.
4. Громова А.Є. Аналіз фінансового стану підприємства з огляду ефективного використання фінансових ресурсів [Електронний ресурс] / А.Є. Громова, К.В. Крамаренко, Т.О. Рудик // Молодий вчений. – 2016. – № 5 – (32). – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/5/12.pdf>
5. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. [Електронний ресурс] / А. П. Дорошенко // Ефективна економіка. – 2010. – №3. – С. 72. – Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua .
6. Животок Е. Б. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення [Текст] / Е. Б. Животок // Фінанси, страхування і біржова діяльність. – 2017. – № 1. – С.36 -39.
7. Ладунка І. С. Шляхи покращення фінансового стану підприємства в сучасних економічних умовах [Текст] / І. С. Ладунка , Є. А. Кучеренко// Економіка і суспільство. – 2016. – № 5. – С.185–188.
8. Механізми вартісно-орієнтованого управління підприємством [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. М.В. Костель. – Суми: СумДУ, 2015. – 84 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53419>
9. Отенко І. П. Фінансовий аналіз / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.

10. Панасюк Б. М. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства [Текст] / Б. М. Панасюк , Ю. В. Шулик // Науковий блог. – 2019. – № 3. – С. 141–148.
11. Петренко В. С. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства / В. С. Петренко, О. П. Квасова // Міжнародний науковий журнал. – 2015. – №8. – С. 139-142.
12. Просторові аспекти управління фінансовим потенціалом промисловості регіонів [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. К.В. Ілляшенко. – Суми: СумДУ, 2014. – 39 с. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39517>
13. Роль інноваційної діяльності у формуванні вартості промислових підприємств [Текст]: звіт про НДР (заключний)/ Кер. О.О. Захаркін. – Суми: СумДУ, 2016. – 114 с. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53293>
14. Сокольська Р. Б. Фінансовий аналіз: Ч. 2. Спеціальні методи фінансового аналізу /Р. Б. Сокольська , В. Д. Зелікман , Т. Акімова //Дніпро: НМетАУ, 2016. – 76 с.
15. Сорока Й.Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання / Й.Й. Сорока// Науковий вісник Ужгородського університету. – 2015. – №2(46). – С. 363–367.
16. Фінансова й аналітична інформація «Київстар». [Електронний ресурс] / – Режим доступу : <https://kyivstar.ua/uk/about/about/partners>
17. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємства: звіт про НДР (заключний) / Кер.: І. Д. Скляр. Суми: СумДУ, 2012. – 54 с. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/34465>
18. Фінансовий аналіз – навчальний посібник/ М. Р. Лучко , С. М. Жукевич , Фаріон А. І., – Тернопіль: ТНЕУ, – 2016 – 304 с.
19. Фінансовий аналіз [Електронний ресурс] / Ткаченко І. П. Кам'янське // консп. лек. для студ. усіх форм навч. – 2018. – 223 с. – Режим доступу : <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-k192.pdf>.
20. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки [Електронний ресурс] / О. О. Яцух, Н. Ю. Захарова // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2018. – № 3. – С. 173–180. – http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/35.pdf

21. Чайка Т. Ю. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності / Т. Ю. Чайка, С. Є. Лошакова, Я. С. Водоріз // Економіка і суспільство. – 2018. - №15. – С.900 – 908.
22. Яцишин Н. А. Методика аналізу фінансового стану підприємства [Текст] / Н. А. Яцишин // Економічний аналіз. – 2015. – № 10. – С.441 – 445.
23. Ahmad N.S.M. The Pecking Order Theory and Startup Financing of Small and Medium Enterprises: Insight into Available Literature in the Libyan Context / N.S.M. Ahmad, Mr.R.Ah.A. Atniesha // Financial Markets, Institutions and Risks. – 2018. – №2(4). – P. 5-12. DOI: [http://doi.org/10.21272/fmir.2\(4\).5-12.2018](http://doi.org/10.21272/fmir.2(4).5-12.2018)
24. Awujola A. Examination Of The Relationship Between Oil Price Shock And Macroeconomic Variables In Nigeria / A. Awujola, A.D.B. Iyakwari, R.E. Bot // Socio Economic Challenges. – 2020. – №4(1). – P. 102–110. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).102-110.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).102-110.2020)
25. Balas A. N. The Global Economic Crisis And Retailers' Security Concerns : TheTrends. / A. N. Balas, H.D. Kaya // Socio Economic Challenges. – 2019. – №3(2). – P.5 – 14. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).5-14.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).5-14.2019).
26. Bhowmik D. An Econometric Analysis of World GDP Share of India during / D. Bhowmik // Socio Economic Challenges. – 2018. – №2(1). – P.40–55. DOI: [10.21272/sec.2\(1\).40-55.2018](http://doi.org/10.21272/sec.2(1).40-55.2018)
27. Gadoiu M. The optimization of the enterprise financial analysis through the financial system of control du pont / M. Gadoiu // Economy series. – 2016. – P.236–240.
28. Goncharenko T. Balance Between Risk And Profit In The Context Of Strategic Management: The Case / T. Goncharenko, L. Lopa // Socio Economic Challenges. – 2020. – №4(1). – P.111–121. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).111-121.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).111-121.2020).
29. H. Shuquan. Competition among China and ASEAN – 5 in the US Market: A New Extension to Shift – Share Analysis / H. Shuquan // Socio Economic Challenges. – 2019. – №3(4). – P.129-137. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(4\).129-137.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(4).129-137.2019)

30. Hossain J. A Study on Female Entrepreneurs in Malaysia. *Business Ethics and Leadership* / J. Hossain, N. Jahangir, Nur-Al-Ahad Md. // – 2018. – №2(3). – P.67–73. DOI: 10.21272/bel.2(3).67-73.2018
31. Hrytsenko L. The necessity of socio – ecological modification of two–tier economic model of secondary resources management in Ukraine / L. Hrytsenko, M. Petrushenko, K. Daher// *Socio Economic Challenges*. – 2017. – №1(1). – P.68-76. DOI: 10.21272/sec.2017.1-08
32. Jafarzadeh E. The Impact of Income Inequality on the Economic Growth of Iran: An Empirical Analysis / E. Jafarzadeh, H. Shuquan // *Business Ethics and Leadership*. – 2019. – №3(2). – P. 53–62. DOI: [http://doi.org/10.21272/bel.3\(2\).53-62.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(2).53-62.2019)
33. Jakub S. Economic Value Added as a Measurement Tool of Financial Performance / S. Jakub , V. Bartosova , E. Kicova // *Procedia Economics and Finance*. – 2015. – P.484 – 489.
34. Jiang Yu. Monetary Policy Surprises and the Responses of Asset Prices: An Event Study Analysis / Yu. Jiang, G. Wang // *Socio Economic Challenges*. – 2017. – №1(3). – P.22-44. DOI: 10.21272/sec.1(3).22-44.2017
35. Karintseva O. Estimation of Efficiency of State Regulation in Economic Restructuring Based on the Environmental Factor / O. Karintseva, R. Benetyte// *Socio Economic Challenges*. – 2018. – №2(1). – P.91–102. DOI: 10.21272/sec.2(1).91-102.2018
36. Kaya H.D. Government Support, Entrepreneurial Activity and Firm Growth / H.D. Kaya // *Socio Economic Challenges*. – 2019. – №1(3). – P.5–12. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(3\).5-12.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(3).5-12.2019).
37. Kleinschmidt H. Labor Movements, Mainly in Eastern Europe / H. Kleinschmidt // *Socio Economic Challenges*. – 2017. – №1(3). – P. 45-50. DOI: 10.21272/sec.1(3).45-50.2017
38. Louis R. A new economic order for global prosperity / R. Louis // *Socio Economic Challenges*. – 2017. – №1(2). – P.52-58. DOI: 10.21272/sec.1(2).52-59.2017.
39. Makiyan S.N. Macroeconomic in dices and capital market: evidence from Tehran Stock Market / S.N. Makiyan, H. Alibeiki // *Socio Economic Challenges*. – 2017. – №1(2). – P.19-26. DOI: 10.21272/sec.1(2).19-26.2017.
40. Mercado M.P.S.R. Analysis of the Determinants of Social Capital in Organizations / M.P.S.R. Mercado, J. G. Vargas-Hernández // *Business Ethics*

- and Leadership. – 2019. – №3(1). – P.124-133. DOI: [http://doi.org/10.21272/bel.3\(1\).124-133.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(1).124-133.2019)
41. Musa H. Financial Support to Small and Medium – Sized Enterprises in Slovakia / H. Musa, Z. Musova, P. Sliacky // Financial Markets, Institutions and Risks. – 2017. – №1(4). – P.47-52. DOI: 10.21272/fmir.1(4).47-52.2017
  42. Obidjon G. Research of innovation activity influence on return of stocks in industrial enterprises / G. Obidjon, O. Zakharkin, L. Zakharkina // Socio Economic Challenges. – 2017. – №1(2). – P.80–102. DOI: 10.21272/sec.1(2).80-102.2017.
  43. Palienko M. The Impact of Social Factors on Macroeconomic Stability: Empirical Evidence for Ukraine and European Union Countries / M. Palienko, O. Lyulyov // Socio Economic Challenges. – 2018. – №2(1). – P.103-116. DOI: 10.21272/sec.2(1).103-116.2018
  44. Pavlyk V. Institutional Determinants Of Assessing Energy Efficiency Gaps In The National Economy / V. Pavlyk // Socio Economic Challenges. – 2020. – №4(1). – P.122–128. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).122-128.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).122-128.2020).
  45. Popoola M.A. Entrepreneurship Practice: A Means of Poverty Reduction in South western Nigeria / M. A. Popoola, A. N. Brimah, R. A. Gbadeyan // Business Ethics and Leadership. – 2018. – №2(4). – P.83-88. DOI: [http://doi.org/10.21272/bel.2\(4\).83-88.2018](http://doi.org/10.21272/bel.2(4).83-88.2018)
  46. Prince T. Behavioral Finance and the Business Cycle / T. Prince // Business Ethics and Leadership. – 2017. – №1(4). – P. 28-48. DOI:10.21272/bel.1(4).28-48.2017
  47. Rubanov P. Alternative Finance Business – Models: Online Platforms / P. Rubanov, A. Marcantonio // Financial Markets, Institutions and Risks. – 2017. – №1(3). – P.92-98. DOI: 10.21272/fmir.1(3).92-98.2017
  48. Sahqani G.B. Aid and Governance: issues in developing countries / G. B. Sahqani // Socio Economic Challenges. – 2017. – №1(2). – P. 34–38. DOI: 10.21272/sec.1(2).34-38.2017.
  49. Salihaj T. Modification of the International Energy Agency Model the IEA Model of Short-term Energy Security for Assessing the Energy Security of Ukraine / T. Salihaj, S. Pryimenko // Socio Economic Challenges. – 2017. – №1(4). – P. 95 – 103. DOI: 10.21272/sec.1(4).95-103.2017
  50. Sineviciene L. Socio-economic and Political Channels for Promoting Innovation as a Basis for Increasing the Economic Security of the State:

- Comparison of Ukraine and the Countries of the European Union / L. Sineviciene, O. Shkarupa, L. Sysoyeva // Socio Economic Challenges. – 2018. – №2(2). – P.81–93. DOI: 10.21272/sec.2(2).81-93.2018
51. Singh S.N. Business Inefficiencies and Youth Unemployment in Ethiopia: A Case Study of Mettu Town /S. N. Singh // Business Ethics and Leadership. – 2019. – №3(2). – P.93–106. DOI: [http://doi.org/10.21272/bel.3\(2\).93-106.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(2).93-106.2019)
52. Singh S.N. Impact of Value Added Tax on Business Enterprises: A Case of Mettu Town /S. N. Singh // Financial Markets, Institutions and Risks. – 2019. – №3(4). – P.62–73. DOI: [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).62-73.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(4).62-73.2019).
53. Smith M. A Real Options Approach To Evaluating Agricultural Investments Under Uncertainty: When To Get In And Out Of Sugarcane Production / M. Smith // Socio Economic Challenges. – 2018. – №2(1). – P.21–34. DOI:10.21272/sec.2(1).21-34.2018
54. C. Constantin. The analysis of the indicators which reflect the ability of companies of facing short term obligations and medium and long term maturities/ C. Constantin,L.M. Loredana//Economy Series. – 2015. – №4.
55. Trifu,A. Defending and Modelling Europe: The Visegrad Group Experience / Trifu,A // Socio Economic Challenges. – 2018. – №1(3). – P.13–18. DOI:10.21272/sec.2(2).13-18.2018
56. Vieira P.C. Environmental Consciou snessamong Graduation Students: Comparing Ukraine with Portugal / P. S. Vieira, Yu. Matvieieva, Myroshnychenko,Iu // Socio Economic Challenges. – 2017. – №1(3). – P.51–57. DOI: 10.21272sec.1(3).51-57.2017
57. Weldeclassie H.A. Do Micro – Credits Work As An Effective Anti – Poverty Program For Poverty Eradication? Evidence From Ethiopia / H. A. Weldeclassie, C. Vermaak// Socio Economic Challenges. – 2019. – №3(2). – P.31–53. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).31-53.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).31-53.2019)
58. Yoshimori M. Shadow Exchange Rates Changingthe Winds with Headwinds and Tailwinds / M. Yoshimori // Socio Economic Challenges. – 2019. – №3(2). – P.78–88. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).78-88.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).78-88.2019).

ДОДАТОК А

Коефіцієнти фінансового стану підприємства

Таблиця А.1 – Система коефіцієнтів фінансового стану підприємства

Назва коефіцієнту	Порядок розрахунку	Умовні позначення
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{A1}{П1 + П2}$	A1 – високоліквідні активи; П1 – найтерміновіші зобов'язання.
2. Коефіцієнт покриття	$K_{пл} = \frac{ОА}{П1 + П2}$	ОА – оборотні активи.
3. Проміжний коефіцієнт покриття (критичної ліквідності)	$K_{кл} = \frac{A1 + A2 + A3 - ВЗ - З}{П1 + П2}$	A2 – швидко ліквідні активи; A3 – повільно ліквідні активи; ВЗ – виробничі запаси; З – витрати.
4. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{шл} = \frac{ОА - З}{ПЗ}$	ПЗ – поточні зобов'язання.
5. Коефіцієнт платоспроможності	$K_{п} = \frac{ВК}{ЗЗ}$	ВК – власний капітал; ЗЗ – зобов'язання.
6. Коефіцієнт маневреності функціонуючого капіталу	$K_{м} = \frac{ВК - НА}{ВК}$	ВК – власний капітал; НА – необоротні активи.
7. Коефіцієнт забезпеченості	$K_{з} = \frac{ВOK}{ОА}$	ВOK – власні оборотні кошти;

ДОДАТОК Б

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Таблиця Б.1 – Дані балансу підприємства за 2019 рік

АКТИВ	Код рядка	Примітк и	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	10	8 302 717	8 158 678
первісна вартість	1001		12 704 637	13 301 479
накопичена амортизація	1002		(4 401 920)	(5 142 801)
Незавершені капітальні інвестиції	1005		552 810	569 400
Основні засоби	1010	8	8 112 573	12 044 185
первісна вартість	1011		21 733 672	27 183 937
Знос	1012		(13 621 099)	(15 139 752)
Інвестиційна нерухомість	1015		-	-
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	11	155 269	171 269
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	27	219 353	402 140
Інші необоротні активи	1090	12, 15	1 060 163	1 136 870
Усього за розділом I	1095		18 402 885	22 482 542
II. Оборотні активи				
Товарно-матеріальні запаси	1100		61 702	65 974
виробничі запаси	1101		53 262	50 660
Товари	1104		8 440	15 314
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	13	888 946	720 096
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	13	83 000	69 583
з бюджетом	1135	13	40 221	54 499
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих				
Доходів	1140	13	20 993	4 198
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	14	5 201 943	898 072
Витрати майбутніх періодів	1170	15	109 647	98 043
Інші оборотні активи	1190		-	-
Усього за розділом II	1195		6 406 452	1 910 465
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		111	597
Баланс	1300		24 809 448	24 393 604

Продовження таблиці Б.1

ПАСИВ	Код рядка	Примітки	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	16	887 119	887 119
Капітал у дооцінках	1405		-	-
Додатковий капітал	1410		258 294	258 294
Емісійний дохід	1411		102 338	102 338
Резервний капітал	1415		132 933	132 933
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		15 778 068	12 752 409
Неоплачений капітал	1425		-	-
Вилучений капітал	1430		(370 398)	(370 398)
Усього за розділом I	1495		16 686 016	13 660 357
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Пенсійні зобов'язання	1505		14 973	23 312
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	20, 21	211 858	2 273 689
Довгострокові забезпечення	1520	19	115 290	213 552
у тому числі з виплат персоналу	1521		34 057	4 597
Цільове фінансування	1525		-	-
Усього за розділом II	1595		342 121	2 510 553
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610		-	-
товари, роботи, послуги	1615	17	1 471 732	1 146 748
розрахунками з бюджетом	1620	18, 27	672 353	941 535
у тому числі з податку на прибуток	1621	27	375 672	616 786
розрахунками зі страхування	1625		-	-
розрахунками з оплати праці	1630		5 387	7 127
одержаними авансами	1635	21	632 099	692 723
розрахунками з учасниками	1640	16	3 730 603	3 484 063
Поточні забезпечення	1660	19	231 857	103 867
Доходи майбутніх періодів	1665	21	550 362	650 784
Інші поточні зобов'язання	1690	20	486 918	1 195 847
Усього за розділом III	1695		7 781 311	8 222 694
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		24 809 448	24 393 604

ДОДАТОК В

Дебіторська заборгованість компанії

Таблиця В.1 – Дебіторська заборгованість компанії станом на 31 грудня 2019 року

Станом на 31 грудня торгова та інша дебіторська заборгованість включала:	2019 рік	2018 рік
Горгова дебіторська заборгованість від абонентів	330 576	265 425
Горгова дебіторська заборгованість за роумінг	280 123	396 308
Горгова дебіторська заборгованість за надання послуг з'єднання та доступу до мереж	228 688	344 337
Горгова дебіторська заборгованість від дилерів за картки поповнення рахунків та стартові пакети	25 035	22 206
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	4 198	20 993
Дебіторська заборгованість від продажу довгострокових активів	2 552	4 163
Інша дебіторська заборгованість	21 909	20 175
Резерв під очікувані кредитні збитки	(168 787)	(163 668)
Всього фінансових активів у складі торгової та іншої дебіторської заборгованості	724 294	909 939
Аванси видані	74 647	91 535
Інші розрахунки з бюджетом	54 499	40 221
Резерв під очікувані кредитні збитки	(5 064)	(8 535)
Всього	848 376	1 033 160

ДОДАТОК Г

Грошові кошти та їх еквіваленти

Таблиця Г.1 – Грошові кошти компанії станом на 31 грудня 219 року

Станом на 31 грудня грошові кошти та їх еквіваленти включали:	2019 рік	2018 рік
Короткострокові депозити	454 302	4 823 430
Грошові кошти в дорозі	270 946	191 503
Грошові кошти в банку	172 824	187 010
Всього	898 072	5 201 943
Станом на 31 грудня грошові кошти в банку були деноміновані в таких валютах:		
	2019 рік	2018 рік
Гривня	159 127	113 129
Долар США	11 862	40 073
Євро	1 362	33 808
Фунт стерлінгів	473	-
Всього	172 824	187 010